

Naar een asbestvrij NL door procesoptimalisatie asbestdaken verwijderen!

Positionpaper ten behoeve van het rondetafelgesprek met de commissie I&M op 4 oktober 2017

Naar een asbestvrij Nederland

In 2015 is door mij aangegeven dat alle randvoorwaarden om een versnelling succesvol te realiseren aanwezig waren. We zien nu in 2017 dat het subsidies zijn, vooral gebruikt door bedrijven, die hebben gezorgd voor een sterke stijging in aantallen asbestdaken verwijderen. Particulieren hebben veel minder (belasting)voordelen dan bedrijven, die blijven dan ook sterk achter.

Andere initiatieven voor een versnelling komen moeizaam van de grond omdat er geen samenhang is in de uitvoering en bijna geen enkele vooruitgang in 'innovaties'. Er zijn vele tegenstrijdige belangen en er is wantrouwen bij opdrachtgevers, –nemers en bij toezichthouders in de gekozen oplossingen. Dit leidt ertoe dat ze niet algemeen worden toegepast. Ook zijn er (te)veel verschillende 'private en publieke' regels die tegenwerken.

Het is allereerst een kwestie van regievoeren, bundelen en richten van alle bestaande initiatieven om te komen tot een asbestvrij NL. Dit vraagt om prioriteit en politieke doorzettingsmacht door de landelijke en regionale politiek op dit (lastige) onderwerp.

Een belangrijke oplossing ligt ook in de 'verplichte' budgettaire koppeling van asbestverwijderen met energiebesparing. De dagelijkse praktijk is dat vaak eerst asbest veilig moet worden verwijderd voordat aan energiebesparing kan worden gedacht (kozijn en glas vervangen is eerst asbest verwijderen!). Het verwijderen van asbest brengt extra investeringen met zich mee die niet door het energiebudget worden gedekt waardoor het initiatief sterk wordt vertraagd of zelfs vaak niet doorgaat. Als asbest niet wordt verwijderd kan dat nu of later veiligheidsissues voor burgers en leefomgeving met zich meebrengen. Tegelijkertijd worden door deze belemmeringen de energiedoelstellingen 2050 voor de woning- en utiliteitsbouw niet gehaald. Om die reden zou de stip niet alleen op 2024 voor asbestdaken moeten staan maar op Nederland asbestvrij in 2040! Een koppeling van budgetten is noodzakelijk.

Hoe is het nu wel mogelijk om in 2024 te komen tot een versnelling en asbest(daken)vrij Nederland?

- Door meer budget en (verplichte) koppeling met energiebesparing(sbudget)!
- Door meer regie en gerichte facilitering door de overheid op basis van een te ontwikkelen deltaplan Nederland asbestvrij in 2040 met de nadruk op de burger!

Verder werken aan procesoptimalisatie van de asbestverwijderingsketen:

1. Asbestinventarisatie verplichten

Volledige asbestinventarisaties zouden gewoon altijd verplicht moeten worden bij (ver)koop van woning- en utiliteitsbouw. Nu is het alleen nog maar verplicht voor het bouwdeel waar het verbouwen gaat plaatsvinden. Vaak wordt vanwege dit beperkte onderzoek later nog nieuw asbest aangetroffen of zien inventariseerders en toezichthouders dat eigenaren asbest eerder illegaal hebben verwijderd. **Naast bodem-, en energielabel komt er een 'asbest(vrij?)label'!** Hiermee krijgt veilig wonen erkenning door middel van een aantekening in het kadaster en is direct inzichtelijk of de woning 'asbestvrij' is. LAVS laat zien of (en waar) er nog asbest in het bouwwerk aanwezig is.

2. LAVS ook geschikt maken als toezichts-instrument

LAVS is het Landelijk Asbestvolgsysteem dat het mogelijk maakt de procesvoering bij asbestverwijderen eenvoudiger, gestructureerder en overeenkomstig de regels uit te voeren. Alleen LAVS is er voor gecertificeerde bedrijven en eigenaren: niet voor toezichthouders. Dat is anders dan indertijd bij de ontwikkeling afgesproken. Het voldoet ook nog steeds niet aan de wettelijke verplichtingen. Dat is een gemiste kans. **LAVS moet ‘aangepast’ worden voor toezichthouders zodat deze zich kunnen richten op degenen die niet in het systeem ‘zitten’.**

3. Eén uitvoeringsprogramma voor alle toezichthoudende instanties

Door publicatie van het Besluit Omgevingsrecht is de asbesttaakuitvoering sinds 1 juli 2017 verplicht bij de Omgevingsdiensten belegd. Medio 2018 zullen de taken van alle gemeenten vermoedelijk zijn overgedragen, onduidelijk is de toezichtcapaciteit/budget dat zal worden ingebracht. Er zijn op dit moment drie belangrijke toezichthoudende organisaties in de asbestketen: Omgevingsdiensten, Inspectie SZW en (private) certificerende instellingen. Tijdens asbestverwijderen houdt daarnaast de Deskundig toezichthouder asbest van het bedrijf toezicht (en werkt ook mee) en komt er een laborant (namens de verwijderaar of opdrachtgever) langs om het werkgebied te inspecteren en vrij te geven. Daarnaast houdt de Inspectie Leefomgeving & Transport, de Raad voor de Accreditatie en CAO-‘politie’ ook nog toezicht. Zij controleren deels op overlappende, deels op andere aspecten in de asbestketen. Dit heeft te maken met de verschillende publieke en private regels. Daarnaast is voor strafrecht politie en FP/OM aan zet. Alle organisaties werken echter nog steeds met eigen programma’s, eigen prioriteiten en verschillende capaciteiten. Een uitvoeringsprogramma dat gebaseerd is op een gezamenlijke uniforme aanpak, door informatie-uitwisseling en gerichtheid op niet-nalevers, zodat effectiviteit en efficiëntie ontstaat. **Dit vraagt niet direct om meer toezicht, maar minder toezichthoudende organisaties.**

Voldoende toezicht dat gericht, gecoördineerd, gebundeld en afgestemd werkt. Een al jaren door politiek en toezichthouders geuite wens die nog steeds geen werkelijkheid aan het worden is.

4. Visuele vrijgave niet door lab maar via APK door toezichthouder(s)

De visuele vrijgave is nodig na het verwijderen van bijvoorbeeld een asbestdak om te controleren of de locatie schoon is opgeleverd. Na deze eindbeoordeling wordt de locatie als asbestvezelveilig vrijgegeven. Er is regelmatig discussie tussen laborant, opdrachtgever, verwijderaar en daarnaast in mindere mate met toezichthouders of de locatie nu wel echt asbestvezelveilig is nadat het is vrijgegeven. Er wordt al langer gepleit voor onafhankelijker toezicht. Een aanpak zoals bij de auto APK, waarbij steekproefsgewijs door ‘keurmeesters’ wordt gecontroleerd of de locatie ‘voldoet’, is een goed alternatief. De Omgevingsdiensten kunnen deze taak prima aan, ze komen vaak toch al toezicht houden. Afkeur levert in de praktijk vertraging op en vaker afkeuren sanctie(s) en uiteindelijk intrekken van het certificaat. Het werk wordt door een onafhankelijk toezichthouder gecontroleerd en niet meer in opdracht van verwijderaar/opdrachtgever. Dat geeft over en weer vertrouwen als het werk schoon wordt opgeleverd en een gelijk spelveld.